ШЫНДЫҚҚА АПАРАТЫН БІРДЕН – БІР ЖОЛ – ҒЫЛЫМ ЖОЛЫ

Яссауи университеті

a.yassaui@mail.ru УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ҮНІ №10 (456), 31 мамыр 2018 жыл

ИНСТИТУЦИОНАЛДЫ АККРЕДИТТЕУ ПРОЦЕДУРАСЫ АЯҚТАЛДЫ 02

ТАРИХИ ТУРИЗМ МЕКЕНІ – ТҮРКІСТАН 02

БАСПАХАНА – ӨНІМ ӨНДІРЕТІН ФАБРИКА 04

МАҚСАТЫМ – ТҮРКІСТАНДЫ ТАНЫТУ 05

БРИФ-ХАБАР

ҚАЗАҚСТАННЫҢ БІЛІМ КҮНІ ЖӘРМЕҢКЕСІ ӨТТІ

Самарқанд қаласындағы білім көрмесіне еліміздің 15-ке жуық жоғары оқу орындары қатысты. Самарқанд Мемлекеттік шет тілдер институты арасындағы халықаралық ынтымақтастыққа қол жеткізілді.

» 02

ӘЗІРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 100 ЖЫЛДЫҒЫ АТАП ӨТІЛДІ

Әзірбайжан Республикасының құрылғанына 100 жыл толды. Осыған орай университетімізде салтанатты кеш өтті. Түбі бір түркі дүниесінің өрендерін жинаған оқу ордамызда Әзірбайжан Республикасынан келген 50 студент білім алуда.

» 02

«АЛТАЙ ЖАСТАРЫ» ТЕЛЕ-РАДИОСТУДИЯСЫ АШЫЛДЫ

Осыған орай «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында университет ректоры Мұхтар Төлегеннің бастамасымен жас журналистерге арнап түсірілім алаңы мен дыбыс жазу студиясы ашылды.

Телестудия журналистика мамандығында оқып жүрген студенттердің шеберлігін шыңдау үшін ашылып отыр.

» 03

БАБАЛАР РУХЫНА ТАҒЗЫМ ЕТЕТІН КҮН

Бұл күні ұлт зиялылары Ахмет Байтұрсынов, Әлихан Бөкейханов, Сәкен Сейфуллин, Бейімбет Майлин, Іляс Жансүгіров, Мағжан Жұмабаев, Міржақып Дулатов, Тұрар Рысқұлов, Санжар Асфендияров, Темірбек Жүргенов, Жаһанша, Халел Досмұхамедовтардың есімдері халық жадында. Ардақты Алаш арыстары Сәкен Сейфуллин, Жұмат Шанин, Санжар Асфендияров, Темірбек Жүргенов, Тұрар Рысқұловтың тағы да басқа азаматтардың әйелдері жұбайларына жабылған жаладан жапа шегеді.

Ата-бабаларымыз талай қиын-қыстау заманды бастан өткерді. Өткенге салауат! Дегенмен де өткенімізді бір сәт те болса есімізден шығармасақ игі.

» 08

ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕҢЕСІНІҢ МӘЖІЛІСІ ӨТТІ

Сенат залында Оқу-әдістемелік ісі жөніндегі вице-президент Н.Ажихановтың төрағалығымен кезекті №10 Оқу-әдістемелік кеңесінің мәжілісі өтті. Мәжіліске Оқу-әдістемелік кеңес (ОӘК) мүшелері мен күн тәртібіне қатысы бар бөлім қызметкерлері қатысты.

Жиналыста әлеуметтік ғылымдар факультетінің жаңа деканы, профессор Ефтал Шукру Батмаз ОӘК мүшелеріне ресми түрде таныстырылды. Мәжіліс барысында күн тәртібіне сәйкес мәселелер талқыланып, тиісті шешімдер қабылданды. Сонымен қатар вице-президент Н.Ажиханов Орта Азия жоғары оқу орындары біздің университетімізбен бірлесіп қос диплом беру, ПОҚ алмасу, білім берушілердің академиялық ұтқырлығын дамытуға үлкен қызығушылығын білдіріп, тиісті келісімшарттарға қол қоюды жоспарлап отырғанын ерекше айтып кетті. Сонымен қатар «2017-2018 оқы жылында Түркияның алдыңғы қатардағы ЖОО-лардан «визитинг-профессор» бағдарламасы бойынша ХҚТУ-да 27 профессор дәріс оқыды, ал біздің университеттен Түркияға барып 83 профессор сабақ берді. 2016-2017 оқу жылында Түркиядан сабақ беруге 84 профессор келді, ал бізден ол жаққа 8 профессор дәріс беріп қайтты» – деп сөзін жалғастырды. Тағы да ерекше айтылып кеткен жетістігіміз – биыл әлем университеттерінің Webometrics Ranking of World Universities (Ranking Web of Universities) рейтингісінде оқу ордамыз 92-ші орыннан 50-ші орынға көтерілгені туралы хабарлады. Осыған қоса, Erasmus+ бағдарламасы бойынша әр факультетке екі ғылыми жобасын және Түркиядағы серіктес ЖОО-мен 2-3 мамандықтар бойынша қос диплом жүйесін 2018-2019 оқу жылында енгізуге тапсырмалар берілді.

М.МЫРЗАХМЕТОВ,
Академиялық мәселелер жөніндегі департамент директорының орынбасары

«АЛТЫН ТАМЫР» ШЫҒАРМАШЫЛ ЖАСТАР ФОРУМЫ

Таяуда Ғылыми кітапхананың конференц-залында «Қазақ филологиясы» кафедрасының және «С.Ерубаев атындағы әдеби клубтың» ұйымдастыруымен «Алтын тамыр» дәстүрлі шығармашыл жастар форумы өтті.

Форум шымылдығы «Қазақ филологиясы» кафедрасын, мамандықты жан-жақты жарнамалаған таныстырылым бейнероликімен басталды.

Шара мақсаты – университет студенттерімен мектеп оқушылары арасында шығармашылық байланыс орнату, университетті таныстыру. Форумға студенттер, Түркістан қаласы, Ордабасы ауданы және тағы да басқа алыс-жақын аудандардың 9,10,11-сынып оқушылары мен мұғалімдері қатысты.

Түркістан қалалық ақсақалдар алқасының төрағасы Ж.Құлбайымбетов, Тәрбие және мәдени істер департаментінің директоры Л.Есентаева, Мәдениет орталығының директоры Ж.Досболов, шара ұйымдастырушысы, «Қазақ филологиясы» кафедрасының доценті Ә.Толысбаева сөз сөйлеп, жастарға тәлім-тәрбиелік маңызы зор, тағылымды әңгімелер айтты.

Сондай-ақ, оқу орданың талантты түлектері Б. Сенбеков, А.Мұхтарұлы, Ә. Бимурзаева ән айтып, өлең оқыды.

Әдеби клубтың мүшелері де белсенді атсалысып, өнерпаз жастар шағын концерттік бағдарлама қойды.

Шара соңында «Жастар орталығының» басшысы А.Лескенов барлық қатысушыларға алғыс хат табыстады.

Ақпарат орталығы

АҚПАРАТ / ХАБАР

ИНСТИТУЦИОНАЛДЫ АККРЕДИТТЕУ ПРОЦЕДУРАСЫ АЯҚТАЛДЫ

Таяуда Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігімен (АРТА) жасалған келісімшарт (18/148 20.02.2018 ж.) негізінде институционалды аккредиттеу процедурасы жүргізілді.

Университетімізде институционалды аккредиттеу талаптары аясында 12 стандарт бойынша өзіндік бағалау есебі дайындалып, аккредиттеу процедурасының мерзімі және шарттары туралы аккредиттеу агенттігімен келіссөз жүргізіліп тұрған болатын. АРТА агенттігі тарапынан өзіндік бағалау есебіне алғашқы талдау және бағалау жүргізіліп, онда көрсетілген ескертулер, ұсыныстар мен кемшіліктер толығымен түзетілді.

Сыртқы сараптау комиссиясының сыртқы бағалау жұмысы 2018 жылы 10-12 мамыр аралығында аккредиттеу үдерісін тиімді өткізу және өзін-өзі бағалау есептерінде көрсетілген деректердің нақтылығын бағалау үшін агенттік тарапынан келген 1 халықаралық аккредиттеу органының мүшесі, еліміздің жоғары оқу орындарының, жұмыс беруші мекемелердің, студенттік жастар ұйымының өкілдері — барлығы 7 сарапшымен (комиссия төрағасы Қ.Шүңкеев, халықаралық сарапшы Ерика Ваигиниене, сарапшылар Ә.Масалимова, Г. Төртқараева, жұмыс берушілер өкілі А.Әбдіқадырова студенттер өкілі Д. Әлжан агенттік байқаушысы Т. Канапьянов ұйымдастырылды.

Университетте Аккредитация және рейтинг орталығының ұйымдастыруымен өткен сыртқы сарапшылар тобының 3 күндік жұмыс бағдарламасы: жоғары басшылықпен кездесу, университетпен танысу, вице-президенттермен жеке-жеке сұхбат, оқытушы-профессорлар құрамымен сұхбаттар, декандар, әкімшілік-басқару аппаратының басшыларымен сұхбат, студенттермен (факультеттер бойынша) сұхбаттар, бітірушілермен және жұмыс берушілермен сұхбаттар, жекелеген кафедралармен кездесу және дәрістерге қатысу, жатақхана, кітапхана, медициналық қызметпен танысу, сауалнамалар жүргізу және қорытындылау нұсқасында жүргізілді.

Аккредиттеу барысында оның миссиясы, мақсаттары мен міндеттері, қызметті жоспарлау мен оның тиімділігі, басшылық және менеджмент, білім беру бағдарламаларының сапасы, оқытушы-профессорлық құрам және оқытудың нәтижелілігі, студенттердің білім деңгейі, ЖОО-ның ғылыми-зерттеу және қаржы қызметі, материалдық-техникалық базаның, кітапхана мен ақпараттық ресурстардың қазіргі білім беру стандарттарына сәйкес келуі толық бағаланды.

Ендігі кезек — Астана қаласында өтетін Аккредиттеу кеңесінде университетіміз туралы институционалды аккредиттеудің шешімін күту болмақ.

Аккредитация және рейтинг орталығы

ҚАЗАҚСТАННЫҢ БІЛІМ КҮНІ ЖӘРМЕҢКЕСІ ӨТТІ

18-20 мамыр аралығында Қазақстан Республикасының Халықаралық бағдарламалар орталығының ұйымдастыруымен Өзбекстан мемлекеті Самарқанд Мемлекеттік шет тілдер институтында «Қазақстанның білім күні жәрмеңкесі» ұйымдастырылды. Самарқанд қаласындағы білім көрмесіне еліміздің 15-ке жуық жоғары оқу орындары қатысты.

Көрмеге университетіміздің Оқу-әдістемелік ісі жөніндегі вице-президенті Н.Ажиханов пен Академиялық ұтқырлық бөлімінің басшысы Ф.Дадажанов қатысты.

Сонымен қатар, 19 мамыр күні Самарқанд Мемлекеттік шет тілдер институтының ректоры И.Тухтасиновпен кездесу өтті. Кездесу барысында ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлау үшін оқу-әдістемелік, онлайн курстарды ұйымдастыру, академиялық ұтқырлық бағдарламалары бойынша ОПҚ және студент алмасу, біріккен ғылыми конференциялармен, инновациялармен алмасу сұрақтары талқыланды.

Самарқанд Мемлекеттік шет тілдер институты арасындағы халықаралық ынтымақтастыққа кол жеткізілді.

Сонымен бірге, Мухаммед Аль-Хорезми атындағы Ташкент ақпараттық технологиялар университетімен ұтқырлық бағдарламалары бойынша ОПҚ және студент алмасу мақсатында меморандум жасалды.

Академиялық ұтқырлық бөлімі

ТАРИХИ ТУРИЗМ МЕКЕНІ – ТҮРКІСТАН

Жуырда Әлеуметтік ғылымдар факультетінің Менеджмент және туризм кафедрасының ұйымдастыруымен Мемлекет басшысының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласы аясында облыстық деңгейдегі «Тарихи туризм мекені – Түркістан» атты туризм форумы өтті.

Туристік форумның мақсаты: Қазақстанның ішкі туризмін дамыту мақсатында қаланың туристік әлеуетін жоғарылату, туризм саласына инвестицияларды тарту және туризмді дамыту бағытында жергілікті және облыстық деңгейлерде атқарылып жатқан шаралар жөнінде ақпараттық түсіндірме жұмыстармен танысу болып табылады.

Туристік форумда Түркістан қаласының Кәсіпкерлік және туризм бөлімінің басшысы Гүлжамал Даханова, Оңтүстік Қазақстан облысының туризм және сыртқы байланыстар басқарма басшысының м.а Жанар Махажанова, университетіміздің Менеджмент және туризм кафедрасының меңгерушісі Нұржан Абишов және Менеджмент және туризм кафедрасының доценті Ибрагим Баташтың баяндамалары тыңдалып, көптеген өзекті мәселелер талқыланды.

Сондай-ақ Сайрам, Сарыағаш, Қазығұрт, Шардара, Отырар, Кентау қалаларының Кәсіпкерлік және туризм бөлім басшылары мен Түркістан қаласына туристерді тартумен айналысатын туристік фирма басшылары да қатысып өз ойларын бөліскен облыстық деңгейдегі іс-шара болды.

Қазақстанның рухани туризмінің інжу-маржаны саналатын Түркістан қаласы еліміздің туристік брендіне айналуға үлкен мүмкіндігі бар екендігі сөзсіз.

ӘЗІРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 100 ЖЫЛДЫҒЫ АТАП ӨТІЛДІ

18 мамыр күні Әзірбайжан Республикасының құрылғанына 100 жыл толды. Осыған орай университетімізде салтанатты кеш өтті.

Түбі бір түркі дүниесінің өрендерін жинаған оқу ордамызда Әзірбайжан Республикасынан келген 50 студент білім алуда.

Ректор уәкілі М.Куталмыш пен проректор Б.Мұхамеджанов құттықтау сөз сөйледі. Салтанатты шара барысында Әзірбайжан Республикасы жайлы бейнеролик көрсетілді. Әзірбайжандық студенттер атынан Халықаралық қатынастар мамандығының 3-курс студенті Руслан Досталин баяндама жасады.

Сондай-ақ, кеш концерттік бағдарламаға ұласты.

КЛАССИКАЛЫҚ ӘН ӨНЕРІ ФЕСТИВАЛІ

ҚР Халық әртісі, профессор Рахима Төлегенқызының 75 жас мерейтойына орай ұйымдастырылған І Халықаралық классикалық ән өнері фестивалі өтті.

Фестивальдің мақсаты — өнерлі жастарымыздың шығармашылық қабілеттерін, талантарын айқындау және дамыту; рухани әлеуетін көтеру мен орындаушыларға қолдау көрсету; классикалық өнердің маңызын арттыру және жас таланттарды таныту.

Тәрбие және мәдени істер департаментінің ұйымдастыруымен алғаш рет университетте классикалық әуендер жарысы өтті. Фестивальге еліміздің және түркі елдерінен келген 15-ке жуық үміткер қатысты. Сайыс үш кезең, кең көлемді көне ария (старинная ария), халық әні, еркін таңдауда әуендер шырқалып, әлемдік композиторларының туындылары орындалды. Күміс көмей әншілер опералық туындыларды керемет орындады.

Рахима Жұбатырованың басқаруымен қазылардың шешімі бойынша жеңімпаздар анықталды. Бас жүлдені Мадина Оразбай (Алматы қаласы), І орынды Қуаныш Жантұрған (Ақтау қаласы), Мұрат Молдакерім (Шымкент қаласы), Әмір Сейдулла (Түркістан қаласы), ІІ орынды Гүлжазира Жолдасбаева (Алматы қаласы), Леонид Рукавишников (Қырғыстан, Бишкек), Мария Медетова Алматы қаласы), ІІІ орынды Райымбек Бақытұлы (Түркістан қаласы), Қарлығаш Алтыбай (Түркістан қаласы), Дана Исаева (Түркістан қаласы), Жанарыс Исахан (Түркістан қаласы) иеленді.

Жеңімпаз иелері сый-сияпат пен дипломмен марапатталды. Сонымен қатар университет басшылары, ҚР Халық әртісі, профессор Рахима Төлегенқызын 75 жасқа толуымен құттықтап, сыйлықтар табыстады. Фестиваль соңында Шымкент қаласының опера және балет театрының солистері ән шырқап өнерлерін көрсетті.

Ақпарат орталығы

ОБЛЫСТЫҚ БАЙҚАУДАН ЖҮЛДЕМЕН ОРАЛДЫ

Жақында Шымкент қаласында «Жібек жолы айшықтары» ұлттық киім дизайнерлері көрме байқауы болып өтті. Аталмыш сайысқа университетіміздің Мәдениет орталығының дизайнері, дефиле маманы Айшат Қалабаева қатысқан болатын. Сайыс нәтижесінде ІІ орынға ие болды.

Байқаудың ұйымдастырушысы – ОҚО Мәденит және тілдерді дамыту бағдарламасымен «Көрме орталығы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны.

Бұл байқау осымен бесінші жыл қатарынан ұйымдастырылып отыр. Көрмеге 40-тан астам дизайнерлер өз туындыларын әкелген.

Байқаудың мақсаты – қазақи нақышта заманауи киім кию үлгісін жаңғырту. Сонымен қатар қазіргі заман талабын ескере отырып, сән әлеміне ұлттық киім үлгілерімен ықпал ету болмақ.

Қатысушылар «Ең үздік күнделікті киім кию үлгісі», «Ең үздік жұмыс киім үлгісі», «Ең үздік жас жұбайлар киім үлгісі», «Ең үздік жасөспірімдер киім үлгісі» бойынша жарысқа түсті.

Кеш барысында ұлттық ою-өрнекпен әрленген туындылардың арасында көрермен көңіліне қонғандары жетерлік. Кеш соңында жаңа стильде, ұлттық нақышта тігілген киім үлгілеріне сұраныс артқан.

Байқау соңында барлық қатысушыларға сертификаттар тапсырылды. Қазылар алқасының шешімімен «Гран-при» номинациясы бойынша 1-2-3-орындар анықталып, сондай-ақ жеңімпаздар дипломмен және ақшалай сыйлықпен марапатталды.

Айшат Балтабайқызының университеттің Мәдениет орталығында сән әлеміндегі жұмысын бастағанына биыл – 5 жыл. Қолынан өнер тамған Айшат бұдан бұрын да ұлттық киімнің үздік үлгілерін көрсете білгені үшін жүлделі орындарды иеленіп, диплом, сертификаттармен марапатталды. Студент кезінен бері байқауға қатысып, жүлделі орындардан көрініп келген. Бұл жолғы байқауға күнделікті киім үлгілерін жаңа этно стильде әкелген. Айшат: «Ең үздік күнделікті киім үлгісі» номинациясы бойынша сынға түстім. Байқауға қатысқан әрбір автордың киім үлгісінен қазақилықтың исі аңқып тұр», – дейді. Біз де Айшатқа өнерің өрге жүзсін дейміз.

Жадыра ҚОЖАХМЕТ

***Өзге оқу орындарында**

ШҚМУ-ДА «АЛТАЙ ЖАСТАРЫ» ТЕЛЕРАДИОСТУДИЯСЫ АШЫЛДЫ

С.Аманжолов атындағы ШҚМУ-да журналистика мамандығының ашылғанына 20 жыл толып отыр. Осыған орай «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында университет ректоры Мұхтар Төлегеннің бастамасымен жас журналистерге арнап түсірілім алаңы мен дыбыс жазу студиясы ашылды.

Телестудия журналистика мамандығында оқып жүрген студенттердің шеберлігін шыңдау үшін ашылып отыр.

– Кешенде түсірілім алаңы, дыбыс жазу студиясы бар. Осы жерде студенттер хабар дайындап, сұхбат жүргізіп, оны университет ғимараттарына таратады. Хабар тарату аумағына оқу орнының барлық ғимараттары енеді, – деді университет ректоры Мұхтар Төлеген.

Шараға абайтанушы Мекемтас Мырзахметов, «Қазақстан» РТРК» АҚ ҰТА директоры Еркін Таңатқанұлы, сала ардагерлері Нұртілеу Иманғали мен Кеңес Әденов қатысты.

– Бастама қуантып отыр. Ресейде 147 телеарна, соларға маман даярлайтын ұстаханалар бар. Өкінішке орай, бұл іс бізде кенже қалған. Сол олқылықтың орнын Шығыс толтырмақшы. Бұл өңірдегі журналистиканың дамуына септігін тигізеді, – деді Нұртілеу Иманғали.

Оразай ЖЕҢІСҰЛЫ

МЕХАНИКА КАФЕДРАСЫНЫҢ ДОКТОРАНТТАРЫ АЭХА ГРАНТЫН ҰТЫП АЛДЫ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті механика-математика факультеті механика кафедрасының 3-курс докторанттары Данияр Айжулов пен Мақсат Құрмансейіт Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіктің (АЭХА) гранттарын ұтып алды.

Әр докторантқа берілген грант мөлшері 1300 еврոны құрайды. Бұл гранттар маусым айының 25-29 аралығында Австрияның Вена қаласында өтетін «International Symposium on Uranium Raw Material for the Nuclear Fuel Cycle: Exploration, Mining, Production, Supply and Demand» халықаралық симпозиумына докторанттардың қатысуы үшін берілді. Аталған форумда докторанттар «Stochastic modelling of uranium roll-front deposits based on streamline simulation» тақырыбында баяндама жасайды деп күтілуде.

ШҚМУ ҒЫЛЫМИ КІТАПХАНАСЫ ИНКЛЮЗИВТІ ОҚЫТУҒА ЖАҒДАЙ ЖАСАУДА

С. Аманжолов атындағы ШҚМУ-дың Ғылыми кітапханасы «Жоғары мектептегі инклюзивті білім беру: жағдайы және даму келешегі» аймақтық ғылыми-әдістемелік семинарына қатысты.

Кітапхана қоры білім беру бағдарламаларына сай арнайы ақпарат тасығыштармен, мәселен «сөйлейтін кітаптармен» жабдықталуда.

Мүмкіндігі шектеулі азаматтар үшін әдебиеттер қоры жинақталып жатыр. Электронды ресурстарды қашықтықтан қолдану мүмкіндігі де ұсынылуда.

Кітапханада аталмыш санаттағы пайдаланушылар үшін жеке консультациялар жүргізіледі.

Bozkır Coğrafyasındaki Türk Yurdunun kalbı Türkistan

Tarihin neresine giderseniz gidin, yön vermiş uygarlıkları, etkisi devam eden medeniyetleri araştırırken Türkler'den muhakkak bir iz bulursunuz. Dünyayı saran, sevgiyle, hoşgörüyle harmanlanmış yalnızca Kafkasya'dan Anadolu'ya uzanan bir yolculuk değildir bu. Türkler, sahip oldukları değerler ve yaşayışlarıyla, diğer kültürlerin şekillenmesinde de oldukça büyük rol oynamıştır.

Medeniyet olmanın benzersiz bir şartı da bul olsa gerek. Örnek olup etkileyip benzer olmamak. Bu eşsiz medeniyetin beşiği, çıkış yeri, Türk-İslam coğrafyası, Ahmet Yesevi dergahı, öz yurt Türkistan'dır. Aramızdaki bütünlüğü vurgulamak için, kan bağı, din bağı, kök bağı adına ne derseniz deyin Türkistan coğrafyasıyla Anadolu, aynı ağacın dalları, bir vücudun farklı damarlarıdır.

Mesafeden ziyade ait oldukları ana kaynak aynıdır.

Bizden daha çok biz olan yerdir Türkistan.

Özbekler, Uygurlar ve Tatarların yanı sıra Sovyet döneminde rejim olarak tehlikeli halklar olarak adlandırılmış olan ana vatanlarından sürülen Karaçay, Balkar, Azeri, Ahıska Türkleri gibi çeşitli Türk boylarının hikayesine de ev sahipliği yapmıştır ata yurdumuz. Diğer örneklere istinaden bu güzel coğrafyanın da en nadide yerlerinden biri ise Kazakistan'dır.

Öğrenci olmam sebebiyle bulunduğum, tanıdıkça sevdiğim , gönlümde ve düşüncelerimde önemli bir yer eden Kazakistan'ın, gelenek ve göreneklerine yansıyan hayat tarzlarını ve bozkır coğrafyasının bilinmesi gerekenlerini sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Açıkçası, bir ülkeyi görmeden anlatmak ne kadar güçse de, daha zor olanı içinde yaşayarak, kendini oraya ait görerek objektif bir şekilde yansıtmaktır. Duyguları ikinci plana atıp nesnel bir gözle değerlendirebilirsek, zenginliğimiz olan farklılıklarımızı ve en önemlisi eksikliklerimizi daha iyi görürüz.

Tüm dünyada olduğu gibi bu coğrafyada da savaşlar barışlar ve bunun yanında ticaretler olmuştur. İnsanlık tarihinde olması gereken ne varsa yaşanmış ve günümüzde de hala yaşanmaktadır. Ama önemli olan sonunu sukunete bağlamaktır. Kazakistan da bunu bir nevi başarmış ve yakın tarihte başından geçmiş olan büyük savaşlara rağmen mücadeleler vermiş milli kimliklerini korumayı başarmıştır.

Öncelikle "Kazak" isminin manasından bahsedecek olursak 1465 yılında Altın Orda'nın sağ kanadı olan Ak Orda'nın yerine kurulan Kazak Hanlığından geldiğini söyleyebiliriz . Hepimizin bildiği gibi Türkler uzun zamanlar yerleşik hayat yerine konargöçerliği tercih etmiş, coğrafya olarak bozkırda yaşamlarını sürdürmüşlerdir. " Kazak Türkleri arasında da bahsedilen yaşam tarzı hala devam etmekte ve boy yapılanması bulunmaktadır. Ve bu boylar mılattan önceki Hun Saka devrine kadar uzanmaktadır.

Bugünkü Kazakistan'ın coğrafi konumuna bakacak olursak, kuzeyde Rusya'yla (7 bin km'lik sınır), doğuda Çin'le, batıda Hazar Denizi'yle, güneyde Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan devletleriyle sınırları bulunmaktadır. Anlaşılacağı üzere Türkiye'yi esas alacak olursak toprak olarak kat kat büyük olan bu güzel ülkede birden fazla milletin yaşaması takdireşayan. Yıllar önce bu coğrafyanın yetiştirdiği birçok alim bu topraklarda İslamiyeti yaymak adına hizmet etmiş ve bu insanların etkileri günümüze kadar yansımıştır. Coğrafya insanlarını etkileyen bu alimlerden kısaca sırayla bahsetmek isterim. Hoca Ahmed Yesevi, Şeyh Mahmut Ata, Karaşaş Ana, İbrahim Ata, Gevher Şehnaz, Arslan Baba, Beydibek Sahan Ata, Evliya Ata, Mirali Baba, Safi Muhammed Danişmend Zernuki, Hoca İshak B. İsmail Ata, Yunus Ata... Bunları okurken tarihin ne derece önemli olduğunu, anlaşılması gerektiğini ve sizdeki yerini de kendinize sormanızı tavsiye ederim. Çünkü belli bir vakitten bahsederken dahi geçmişi yokluyoruz yani tarihe bakıyoruz. Kazakistandaki tarih de çok eski ama unutulmamış bir tarih olduğundan bunun değerini anlamamızı yukarda az önce saydığımız ve adından bahsetmediğimiz nice büyük zatlara borçluyuz. Biz diğer Türk asıllı devletler kadar şanslı olmasakta aradaki mesafeyi gözümüzde büyütmeden Türkün beşiği olarak adlandırdığımız Türkistanı, tarihi sırları olan ve en eski izleri kendinde halen taşıyan bizi geçmişe ister istemez sürükleyen bir yer olarak daha çok merak etmeliyiz.

Türkistanda tarih kokan yerlerden manevi değere sahip yöre halkının Kesene mescit olarak adlandırdığı Hoca Ahmet Yesevinin Türbesi önemli ziyaretgahlardandır. Kendinizi kaybedeceğiniz bir görüntüye sahip olan yüzyılların hakkını veren bu yapıt bizim için de büyük manevi bir değere sahiptir.

Adından da anlaşılacağı üzere Hoca Ahmet Yesevi İslamiyeti Türklere sevdirmeyi ve yaymayı amaçlayan ilk büyük Türk Mutasavvıfı ünvanı ile tarihe ve akla kazınmış değerli bir şahsiyettir. En büyük eseri olan ve dönemin bilim dili Arapça ve Farsçaya rağmen Türkçe olarak kaleme aldığı Divan-ı Hikmet ile Türk topluluklarına dini ve tasavufu öğretmeyi amaçlamıştır.

Bozkır medeniyetlerinde görülen kendine özgü kültür yapısını kaybetmeden gelenek ve göreneklerini yaşatmaya çalışan bir toplum olarak Türkistan halkı, kendi benliğini milli kimliğini korumuş ve gün geçtikçe her yönden büyümeye devam etmiştir. Türk soylu birçok halkın birlikte yaşadığı Türkistan coğrafyasında kardeşlik ve barış içerisinde yaşamak adına atalarından kendilerine miras kalan bir ve beraber olma inancı ile yapılan bütün çalışmalar gelecekteki evlatlarımıza örnek olacaktır. Cümlenin bittiği yerdeyiz ki tarih her millet için geriye dönüp ders çıkarmak adına önemli ve değerlidir.

Dilhan DÜNDAR,
İşletme Bölümü öğrencisi

ҚҰРЫЛЫМ ҚУАТЫ

БАСПАХАНА – ӨНІМ ӨНДІРЕТІН ФАБРИКА

«Тұран» баспаханасы 2003 жылдан бастап жұмыс жасап келеді. Оқу процесіне қатысты оқулықтар, журнал, кітаптар, студенттік билет пен сынақ кітапшасы, баннерлер, блакнот, күнтізбеге дейін осында басып шығарылады. Баспахананы өнім өндірумен айнылысатын фабрика десек те болатындай. Оқу ордамыздағы баспахананың тыныстіршілігімен танысып қайтқан едік.

– **Баспаханада атқарылып жатқан жұмыстар жөнінде айтып өтсеңіз?**

– **Өмір Селви, «Тұран» баспаханасының басшысы:**

– Тұран баспаханасының негізгі міндеттері: университетіміздің ректораты тарапынан, баспа редакциясы, университетке қарасты институттарға оқу процесіне қажетті іс-құжаттар, кітап-журналдар, т.б. басылымдарды басу.

Баспа ісі бойынша – кітаптар, журналдар, шақырулар, брошюралар, визиткалар, афишалар, күн тізбелер, құттықтаулар, қатты мұқаба жасау қызмет түрлерін көрсетеміз. Баспахана бөлімінде басылатын кітап-журнал міндетті түрде баспа комиссиясының шешімі арқылы университет ректоры атынан берілген рұқсат қағазы болған жағдайда басылады. Ал ақылы түрде басылатын жұмыстар арнайы келісімшарт толтырылған жағдайда басылымға қабылданады.

Қызметкерлердің шеберліктерін арттыру мақсатында баспа ісі жөніндегі форум, көрме, конференцияларға баспахана мамандарының қатысуын қамтамасыз етудеміз. Күннен-күнге дамып келе жатқан баспа ісі санатынан хабардар болу, жаңадан шыққан баспа аппараттарының, күнделікті қолданудағы машиналардың мүмкіншіліктерін үйрену үшін жылына бір рет шеберліктерін жаңартып, толықтыру үшін тәжірибе алмастыруға жіберіп тұрамыз. Жақында қызметкерлеріміз И.Назымханов және М.Абдуллаев Түркия Республикасына барып өз шеберліктерін арттырып қайтты.

– **Өзіңіз баспахана ісімен қашаннан айналысасыз? Аппараттар бұзылып қалған жағдайда өзіңіз жөндейді деп естідік.**

– Мен 7-ші сыныпта оқып жүріп, баспаханада жұмыс істедім. Баспаханада жұмыс істейтін ағама көмектесуге барып жүріп, осы баспа ісіне деген қызығушылығым артты. Айтып отырғаныңыздай бұзылған аппараттарды жөндейтінім рас. Полиграфия бойынша Түркияда білім алдым. Баспа аппараттарын жинап-шашу, құрастырушы мамамынын. Түркия мен Германияда осы сала бойынша жұмыс жасадым. Негізі Қазақстанда баспа ісі кенже дамыған сала. Мамандар өте аз. Біздің мамандарымыздың он жылдан аса тәжірибелері бар, шеберлер. Үлкен қалаларға барса, жоғары жалақымен жұмысқа қабылданады деп ойлаймын.

– **Аппараттарыңыздың мүмкіндіктері қай дәрежеде? Баспахана ісінде шешімін таппай жатқан мәселелеріңіз бар ма?**

– Қолданыстағы 1985-90 жылдар аралығында шығарылған аппараттар. Техника ескі болған соң бұларға сәйкес бөлшектердің де табылуы қиындық тудыруда. Қазіргі таңда елімізде өндіріліп отырған материалдардың көбі жаңа баспа машиналарына арналып шығарылуда. Қолданатын материалдардың сапасы, уақытылы жеткізілмеуі тұрғысынан заттармен қамтамасыз ету бөлімдермен арада мәселелер туындап жатады. Басшылыққа аппараттарды жаңарту мәселесін көтеріп ұсыныс тастадық. Жақын арада шешімін тауып қалар деп үміттеніп отырмыз.

– **Газет басылымдарын басып шығарасыздар ма?**

– Газетті басатын арнайы аппарат болады және қағазында да айырмашылық бар. Кітап кесілген, газет оралған қағаздардан басып шығарылады. Ал біздің аппараттарымыз кітап басуға арналған. Газетті басуға болады, бірақ бағасы қымбатқа түседі.

Жанар Төлегенова, монтаж маманы:

– Баспахана жұмыстары үш түрлі өндірістік бөлімдер арқылы атқарылады. Біз, дизайн және басуға даярлау бөлімшесі басылымға дейінгі жұмыстарды атқарамыз. Дизайнерлер шығарылатын өнімнің дизайнын жасап 4 түрлі түске бөліп береді. Пленкадан шыққан өнімнің монтажын мен жасаймын. Ризограф маманы Манат Тәтенова көбейту аппаратымен дайын өнімнің даналарын көбейтеді. Дизайн бөлімі: монтаж столы «Тек Мак», AGFA түс айыру аппараты, қалыпқа түсіру аппарат, қалып өңдеу аппараты, компьютерлер және түрлітүсті принтерлермен, көбейту аппараттарымен жабдықталған.

Дастан Ахмет, бас офсет маманы:

– Негізгі жұмыстар осы офсеттік бөлімде атқарылады. Әртүрлі көлемді баспа жұмыстарын атқаратын аппараттармен жұмыс жасалады. Атап айтсам:

Негізгі бөлім жұмыстары;

Офсеттік аппараттармен басу «HEIDELBERG -Германия»

«Гейдельберг» офсеттік басу аппараты 70х100 көлемде

«Роланд Рекорд» офсеттік аппараты 70х100 көлемде (төрт түрлі-түсті)

«Гейдельберг» офсеттік басу аппараты 46х64 көлемде

Басылымнан кейінгі жұмыстар;

Бүктеу аппараты «STAHL»

Кесу аппараты «POLAR»

Клей аппараты «GRAPHICS»

Қатты мұқаба жасау аппарты «KOLBUS»

Катушкалы сыммен тігу аппарты «AGRAFIX»

Жіппен тігу аппараты «VEB LEIPRIGER»

Тесу аппараты «CITOBORMA 270B»

Сонымен қатар, баннер басуға арналған «PLOTTER» аппараты ені 3 м көлемді басады.

Біздің мүмкіндік Шымкенттегі баспаханадан кем түспейді. Ескі болса да аппараттарымыз басшымыздың арқасында жүріп тұр. Өмір әрі басшы, әрі механигіміз.

– **Аппараттарыңыз бөлменің төбесіне тиіп тұр ғой.**

– Оқу орнымызда студенттердің саны жылдан-жылға артып келеді. Соған байланысты ғимараттың жетіспеушілігінен осы жер бұйырды деп ойлаймын. Әрине мүмкіндік болса бөлменің төбесі аппараттардан 2 метр биіктіктe болуы керек. Жұмыс барысында бояулар, оларға қосатын түрлі химикаттар қолданылатындықтан бөлмелер желдеткішпен жабдықталған.

Қазіргі заманды баспаханасыз елестете алмайсыз. Көшелердің бойында жарнамалар түрлі әдемі жазулар мен суреттердің көптігін ескерсек типография адам өмірінде маңызды рөл атқарады. Баспахана өнімдеріне сұраныс жоғарылаған. Әрбір кітаптың, мақаланың авторы бар болса, баспаханадан шығарылып жатқан әрбір өнімде қаншама баспа ісінің мамандарының қолтаңбасы мен еңбегі бар. Баспахана – бұл техникалық құралдарды, графикалық кескіндерді және мәтіндік материалды бірнеше мәрте өндіруді қамтитын өндіріс саласы.

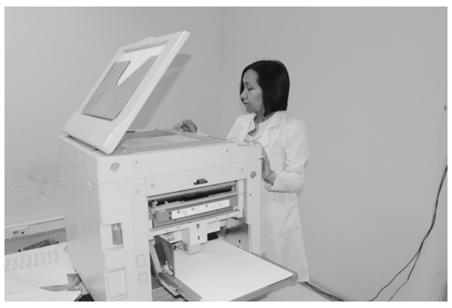

Дайындаған:
Эльмира АРТЫҚБАЕВА,
Фотоны түсірген:
Елнұр СЕРДӘЛІ

Айжан ТОБАҒАБЫЛОВА, аға оқытушы:

«МАҚСАТЫМ – ТҮРКІСТАНДЫ ТАНЫТУ»

«Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» деп бекер айтпаған. Міне, Айжан да – өзге тілді жетік меңгерген ұстаз. Өнері мен білімін былай қойғанда, жас студенттерге вокалдың және хордың қыр-сырын үйретіп жүрген оқытушы. Бір бойына жеті өнерді серік етіп жүргендердің қатарынан деп айтсақ артық болмас. Сонымен, Хор дирижері деген кім? Бұл мамандық несімен қызық? Қиындығы неде? Қандай оқу орнын бітіріп хор дирижері атануға болады және де өзге сұрақтар төңірегінде Айжан Тобағабыловамен сұхбаттасқан едік.

– Қолыңызды жайлап қана сермеп, бүкіл хорды өзіне бағындырған дирижердің өнеріне тәнті болмасқа шара жоқ. Сіз бұл мамандыққа қалай келдіңіз?

– Шыны керек, бала кезімнен өнерге биімім болды. Отбасында үш ағайындымыз. Сол үшеуімізде Саз мектепте білім алдық. Өзімше, фортепианода ойнағанды жақсы көретінмін. Сөйтіп, жалпы білім беру мектебінде білім алумен қатар, Саз мектепте «Фортепиано» бөлімінде оқыдым. Саз мектепті бітірген соң, Шымкент қаласындағы Музыкалық училищеге құжат тапсырдым. Ондағы ойым – Фортепиано бөлімінде оқу еді. Бірақ өкінішке қарай, ол бөлімге түсуге мүмкіндік болмады. Енді не істеймін деп тұрғанымда құжат жинап тұрған апай: «Бізде Хор дирижерлеу мамандығы бар. Мүмкін, осы мамандыққа құжаттарыңды тапсырып көрерсің. Мүмкін бір жыл оқып, қайта фортепиано мамандығына ауысарсың» деді. Содан құжаттарымды Хор дирижері мамандығына ауыстырдым. Мұнда 200 студент құжат тапсырған, солардың арасынан 14 студент қана осы мамандықта оқу мүмкіндігіне ие болады екен. Емтиханға келсем әрбір студенттің қолында бірнеше папка бар. Ал менің қолымда түк жоқ. Содан жан-жағымдағыларға қарап, аң-таң болдым. Бірінші емтиханда есту қабілетімді тексеріп, ән айтқызды. Сол кезде соғыс туралы сөзін жазған: Сурков В., әнін жазған: Листов К. «В землянке» атты әнді орындадым. Ұстаздардың көбі орындаушылық шеберлігіме тәнті болды. Сөйтсем олар алғашқы емтиханнан мені ұнатып қалған екен. Сөйтіп, оқуға құжатымды тапсырып, түсіп кеттім. Бұл мамандық өзіме қатты ұнады. Колледжді үздік бітіріп, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетіндегі «Өнер» факультетіне «Музыкалық білім» мамандығына түстім.

– Білуімізше, Саз мектепте ұстаздық еттіңіз. Университет қабырғасына қалай тап болдыңыз?

– Училищені бітірген соң, Түркістан қаласындағы «Әлия» балабақшасына Музыка қызметкері болып орналасып, 1995 жылы Саз мектебіне «Фортепиано» бөліміне мұғалім болып қабылдандым. Сөйтіп, 2005 жылы кафедра меңгерушінің шақыруымен «Музыкалық білім» кафедрасына оқытушы қызметіне қабылдандым. Бүгінгі таңда «Дәстүрлі музыка өнері», «Музыкалық білім», «Вокалдық өнер»-ден сабақ беремін.

– Дирижердің «қаруы» – таяқ. Ал Хор дирижері барлық дауысты қалай бағындырады?

– Ол рас, бұл таяқшаның оркестрде сиқыры және өзіндік орны бар. Бірақ көбіне-көп Хор дирижерлері таяқша қолданбайды. Себебі, хорға жақын тұрғандықтан, қолын жайлап қана сермеп, ұжымды басқара беруге болады. Сондай-ақ хордағы орындаушылар баспалдаққа шығып тұрады. Бірақ кейде шәкірттерім қолымды жайлап қана сермегеніме көнбей қалады. Ол кезде дұрыс ән айтуды және тек маған көзіме, қолыма қарауын, күлімдеуін, аузын ашуын дайындаймын. Жан-жағында қандай жағдай болып жатса да, көздерің менің қолымда және көзімде болсын деп айтамын. Енді Хор ұжымын басқару өте қиын.

– Сонда бұл мамандықтың қиындығы неде?

– Әрине, әр мамандықтың өз қиындығы бар. Алғашында мамандық таңдаудан қателестім жыл. Хорды сахнаға алып шыққан сәтімде, егер хор өзімнің көңілімнен шықса, онда 100 пайыз өзіме сенім артып, халыққа ұнайтынына еш уайымдамаймын. Ал кейде сахнаға хорды алып шыққанымда, көңілім тола қоймайтын тұстар бар.Сол кезде қай жерінен қателестім деген ой мазалайды. Егер әуен жүректен шықса, жүрекке жетеді. Сол себептен, жүректен шығаруға қолымнан келгенше аянбай

еңбек етемін. Негізі телеарналардан хор әншілерінің концерттері немесе байқауларын көруге асығамын. Егер 3-4-дауыстағы орындаушылықты, үйлесімділікті естісем, рақаттанамын. Мен де 3-4-дауыстағы әуендерді іздестіре бастаймын. Бірақ, өкінішке қарай, қазіргі жаңа әндердің көбі бір дауысты. Солардың өзін 4 дауысқа бөліп, келесі жолы Хор класын дайындағанда 4 дауыста шығаруға тырысамын.

be деген қорқыныш сезім болғаны рас. Хор дирижерінің мойнына үлкен жауапкершілік артылады. Сондай-ақ хор дирижері байқампаз болуы керек. Ән айтқанда 4 дыбыстан құралады. Сонымен қатар дирижердің есту қабілеті ерекше болуы қажет. Өнер адамының бойында музыкалық есту қабілеті болады. Ол – адамның музыкалық дыбыстардың жоғары не төмендік қасиетін көңілмен сезіну, зейінмен түсіну, оны жадында сақтай білу болса, ал музыкалық есту қабілеті әуеннің ладтық арқауын сезініп, дыбыстардың гармониялық арақашықтығын ажырата білуге байланысты. Менің бойымдағы қасиет – осы дыбыстардың арақашықтығын ажырата білу. Бұл енді туа бітті қасиетім болуы керек. Қазір ойлап қарасам, хор мамандығын сол себепті таңдаған секілдімін. Жалпы, консерваторияның немесе музыкалық колледждің дирижерлеу бөлімі – ән салуды, фортепианоны, сольфеджионы қосып оқытады. Дирижер болу үшін үш-төрт саланы қатар меңгереді. Меніңше, мамандықты терең меңгеруім музыканы сүйгенім шығар. Оқуды бітірген соң әркім өз жолын таңдайды. Ал мен өз жолымды дұрыс таңдадым деп ойлаймын. Демек хормен жұмыс жасағанды жан-дүнием қалады. Неге десеңіз – балалармен жұмыс істегеннен және сахнадан керемет әсер аламын.

– Сахнадан алатын әсеріңіз қандай?

– Сахна бұл менің өмірім. Тек шығармашылықтан ғана өзімді еркін сезінемін. Сахнадан мен үлкен әсер аламын. Мәселен, шәкірттерімді сахна төріне алып шыққаннан және халықтың қошеметінен жақсы әсер аламын. Егер тыңдармандар шәкірттерімнің өнерінен ләззат алса және жылы қабыл алса, мен үшін сол үлкен мәртебе. Менің бір ерекшелігім, алдын ала сезу қабілетім бар. Енді осы салада жұмыс істеп жатқаныма 21

– Бізде оқу ордамызда дирижерлерді даярлай ма?

– Өкінішке қарай, бізде жоқ.

– Өнер адамы тек өнермен шектеліп қана қоймай, ғылымбіліммен айналысқаны дұрыс па? Бұған не дейсіз?

– Ол рас, ғылыми жұмыстармен айналысқан жөн. Өз басым, кафедрада жоғары оқу орнының негізгі талаптарына сәйкес ғылыми жұмыстарға жауапты жетекші болып қосымша қызмет еттім. Ғылыми жұмыстармен айналысып, жалпы 21 ғылыми мақалаларым республикалық, халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында және Халықаралық ғылыми-педогогикалық журналдарда жарық көрді. «Хор жүргізу» және «Жоғары оқу орындарында болашақ музыка мұғалімдерінің вокалдық дағдыларын қалыптастыру әдістемесі» оқу құралдарым ҚР БжҒМН-ің грифімен шығып жарық көрген.

– Жеткен жетістіктеріңіз жайлы тоқталып өтсеңіз?

– Аллаға шүкір, біршама жетістіктерім бар. Мәселен, 2004 жылы Шымкент қаласында өтілетін XXXVIII «Жас музыканттардың» Облыстық байқауының Хор класы бойынша – I дәрежелі Лауреат дипломымен марапатталсам, ал 2010 жылы осы аталым бойынша тағы да жетістікке қол жеткіздім. Сондай-ақ 2015 жылы Тәуелсіз Қазақстан руханиәлеуметтік дамуы жолында қол жеткізген табыстары мен білім беру саласына қосқан үлесі үшін Министрліктің Құрмет грамотасымен марапатталдым. 2016 жылы білім беру саласындағы еңбегі үшін «Қазақстан Республикасының Білім беру ісінің құрметті қызметкері» төсбелгісінің иегері болдым.

– Студенттерге талап қоясыз ба?

– Өнер адамына ақыл айту қиын. Өнер адамы болған соң, жаратылыс та әртүрлі. Біреу ұғады, біреу ұқпайды. Біреу тыңдайды, біреу тыңдамайды. Ұстаздың міндеті – жол сілтеу, жөн сілтеу.

– Сізде талант та, білім де, қабілет те бар. Не себепті, қазақ эстрадасындағы өнер жұлдыздары секілді әнші болмадыңыз?

– Көбісі осы сұрақты қояды. Өзімнің керемет бір дауысым бар деп санамаймын. Бала кезімнен жеке ән айтып яки жұлдыз болсам деген арманым болған жоқ. Себебі, тек шәкірт тәрбиелеп, одан кейін Хор класын дайындасам деген мақсат болды. Аллаға шүкір, біршама шәкірттерді дайындадым. Қазіргі таңда олардың арасында жетістікке жеткендері де бар.

– Болашақта үлкен мегополисті қалада жұмыс істеу ойыңызда бар ма?

– Өзге қалада жұмыс істеуге біршама шақыртулар келіп түсті. Бірақ Түркістаннан басқа қалаға кетуді ойламадым. Себебі, туып-өскен мекенім мен үшін қымбат. Сондай-ақ басқа қалада мүмкіндіктер өте көп шығар. Бірақ өз басым, жоқ нәрседен бар нәрсе шығаратыныма өте сенімдімін. Меніңше, Құдайдың кез келген адамға талант бермейтіні анық болса, кез келген қабілет иесі бойындағы сарқып, еліне жұмсауға міндетті.

– Жалпы өнер саласында жүргендердің көбі тойдың әншісі. Сізде той-томалаққа шығасыз ба?

– Өз басым, тойға шығып немесе өзім жалғыз ән айтып көзге түсуден аулақпын. Неге екенін білмеймін мүмкін, менің бойымда жеке-дара әнші яки тойда ән айту деген секілді қасиет жоқ та шығар.

– Алдағы уақытта қандай жоспарларыңыз бар?

– Алдағы уақытта жоспарларым көп. Биыл консерваториядағы байқауға шәкірттерімді қатыстыруға мүмкіндік туды. Өкінішке қарай, сайысқа қатыса алмадық. Болашақта арманым – ізбасарларымды қатыстыру үшін бар ынта-жігерімді салып, соны жүзеге асыру. Хор ұжымымен республикалық байқауларға университет атынан қатысып, оқу ордамыздың атын шығару. Сондай-ақ ең басты мақсатым – жас жеткіншектермен бірге Түркістанның атын хормен бірге Қазақстанға танытырсам және таңғалдырсам. Айта кететін жайт, биыл оқуға түсетін 1-курс студенттерінен вокалдық топ құрсам деген жоспарым да бар.

Сұхбаттасқан:
Жадыра ҚОЖАХМЕТ

GAZETTIŇ TÙ RIK TILINDEGI QOSYMSHASY

Yesevi Üniversitesi

ГАЗЕТТІҢ ТҮРІК ТІЛІНДЕГІ ҚОСЫМШАСЫ

9. Uluslararası Ramazan Etkinliklerinde kardeş ülke Kazakistan Keçiören'e konuk oldu

Keçiören Belediyesi'nin Türkiye'de ilk ve tek olarak düzenlediği 9. Uluslararası Ramazan Etkinliklerinde kardeş ülke Kazakistan Keçiören'e konuk oldu.

Kalaba Kent Meydanında Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak'ın ev sahipliğinde gerçekleşen geceye, Kazakistan Büyükelçisi Abzal Saparbekuly, Türkiye – Kazakistan Dostluk Grubu Başkanı ve AK Parti Amasya Milletvekili Haluk İpek, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. Fırat Purtaş, Aktöbe Şehri Vali Yardımcısı Kuandyk Kasymov, Almatı Eyaleti Cambıl İlçesi Meclis Sekreteri Sayat Zhuryn, İzlanda Fahri Başkonsolosu Selim Sarıibrahimoğlu ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Keçiören Belediyesi'nin Jambıl ve Türkistan ile kardeşlik protokolü olduğunu hatırlatarak konuşmasına başlayan Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, "Bugün ünlü Kazak ozanı Suyinbay Aronulı'nin adını taşıyan parkımızı ve öğrencisi Cambıl Cabayev'in adını taşıyan sokağı ziyaret ettik. Astana'nın 20. yılı dolayısıyla kardeş Kazakistan bir dizi etkinlik gerçekleştirdi. Böylece onların kültür, tarih, zengin folkloru ile ilgili de bilgi sahibi olduk." diye konuştu.

Dolu dolu Kazak kültürünün tanıtıldığı gecede Kazakistan Büyükelçisi Abzal Saparbekuly, "Ramazan denince aklımıza ilk Keçiören geliyor. Kazakistan'ın iki büyük şehri ile kardeş olan Keçiören Belediyesi'ne desteklerinden ötürü teşekkür ediyoruz." ifadelerini kullanırken Kazakistan Cumhurbaşkanı Türk Dünyasının Ak sakalı Nursultan Nazarbayev'in Anadolu halkını çok sevdiğine de dikkat çekti.

Türkiye – Kazakistan Dostluk Grubu Başkanı ve Amasya Milletvekili Haluk İpek de her ülkenin kültürünü taşıyarak Ramazan atmosferini birlikte yaşadığı etkinliklerle ilgili Başkan Ak'a teşekkür ederek, "Türk dünyasının en doğusunda Kazakistan, en batısında da biz varız. Anadolu'nun İslamlaşmasında Hoca Ahmet Yesevi'nin katkıları büyüktür. Ayrıca Cumhurbaşkanı Nazarbayev 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası Türkiye'ye gelen ilk devlet başkanı olmuş, kara gün dostu olduğunu da göstermiştir. Kazakistan büyüdükçe biz de gururlanıyoruz." dedi.

Kazakistan ve Erzurum Kültür Evlerinin de açıldığı gecede Dostluk Sazı Müzik Topluluğu birbirinden renkli geleneksel kostümleriyle Türk ve Kazak danslarından örnekler sergiledi. Kazakistanlı sanatçıların koro ve solo olarak sahne aldığı gecede Türk ve Kazak müziğinden esintiler sunuldu. Türkçe seslendirilen "Çırpınırdı Karadeniz" türküsü ise yoğun istek üzerine 2. kez seslendirilirken, protokol de sahnede Türk ve Kazak bayraklarını sallayarak sanatçıya eşlik ettiler.

Protokolün hediyeleşmesinin ardından gece, Kazak sanatçılar ve protokolün toplu hatıra fotoğrafı ile son buldu.

Ahmet Yesevi Üniversitesinde Veda töreni

Rektör Yardımcısı Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Eren ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Toplu'nun görevlerinin sona ermesi nedeniyle Üniversite yönetimi tarafından bir veda töreni düzenlendi.

24 Mayıs 2018 tarihinde Türkistan Yerleşkesindeki yemekli törene; Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Kutalmış, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Taljan Raimberdiev, Prof. Dr. Nurlan Batırbaev, Doç. Dr. Bakıtcan Muhammedjanov ile üniversitenin birim amirleri katıldı.

Törende konuşan Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Kutalmış; Rektör Yardımcısı Mustafa Eren ile Prof. Dr. Mehmet Toplu bir süre üniversite bünyesinde görev yaptıklarını, bu zaman çerçevesinde çalışmalarıyla Üniversiteye önemli katkı sağladıklarını ve üstlendikleri sorumlulukları başarı ile yerine getirdiklerini ifade etti. Kendilerine Üniversite adına ve kendi şahsında teşekkür eden Kutalmış, yeni görevlerinde başarılar diledi.

Kutalmış; son dönemlerde Türk dünyasının iletişim ve işbirliğinde sevindirici gelişmelerin yaşandığını, özellikle Özbekistan'ın Cumhurbaşkanı Şevket Mirzayoev'in Türkiye ve diğer Türk Cumhuriyetleriyle ilişkilerin geliştirilmesindeki başarısı ve kararlığı gelecek adına yeni büyük ufuklar açabileceğini bildirdi. Türk Dünyasının öncü üniversitesi olma yolunda ilerleyen Üniversitemiz içinde bu gelişmelerin önemini vurguladı.

Veda konuşma yapan Rektör Yardımcısı Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Eren ise, "bugüne kadar bir çok kişiyi uğurladık bu akşamda biz veda ediyoruz. Ahmet Yesevi Üniversitesinde çalışmaktan ve Yeseviye hizmet etmekten gururluyum. İki yıllık görevim süresince dostluk kardeşlik içerisinde ve disiplinli bir şekilde çalışmaya gayret gösterdik. Çalışmalarımızda bizlere destek veren Kazak yönetici ve hocalara teşekkürlerimi sunuyorum. Burada, gerek kazak halkının misafirperverliği gerekse kültürel bağ ilişkisinden dolayı kendimizi evimizde gibi hissettik, bundan dolayı da Kazak halkına ayrıca teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Akabinde söz alan Prof. Dr. Mehmet Toplu ise; Üniversitede ki beş yıllık görev süresince Kütüphane koordinatörlüğü ve Sosyal Bilimler Fakültesi dekanlık görevlerini ifa ettiğini belirtti. Bu süreç içerisinde birçok başarıya imza attıklarına değinen Toplu, Ahmet Yesevi Üniversitesini gönlünde yaşatacağını söyledi. Toplu, çalışmalarında desteklerini esirgemeyen Mütevelli Heyet Başkanlığı ve Rektörlüğe teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.

Konuşmaların ardından, Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Eren ile Prof. Dr. Mehmet Toplu'ya plaket ve çeşitli hediyeler takdim edildi. Tören, hatıra fotoğrafı çekimi ile sona erdi.

Astana'nın başkent oluşunun 20. Yılı Çalıştayı Keçiören'de yapıldı

Astana'nın başkent oluşunun 20. Yılı münasebetiyle Keçiören Belediyesi tarafından Ihlamur Kasrında bir çalıştay düzenlendi.

Düzenlenen çalıştaya Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, Kazakistan Büyükelçisi Abzal Saparbekuly, Kazakistan Dostluk Grubu Başkanı ve AK Parti Amasya Milletvekili Haluk İpek, Ahmet Yesevi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız, Aktöbe Şehri Vali Yardımcısı Kuandyk Kasymov, Almatı Eyaleti Cambıl İlçesi Valisi Ashat Ötepov, Almatı Eyaleti Cambıl İlçesi Meclis Sekreteri Sayat Zhuryn, Cambıl Vakfı Başkanı Manarbek İzbasar, Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı Başkanı Yahya Akengin ve Ekoavrasya Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren ve çok sayıda davetli katıldı.

Moderatörlüğünü Hikmet Eren'in yaptığı çalıştayın sonunda Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Akile Aktöbe Şehri Vali Yardımcısı Kuandyk Kasymov arasında iş birliği protokolü imzalandı.

Ahmet Yesevi Üniversitesinde Türkçe Öğretimi Kursu programı tamamlandı

Ahmet Yesevi Üniversitesinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde hizmet içi eğitim kapsamında gerçekleştirilen personele Türkçe Öğretimi Kursu programı tamamlandı.

Filoloji Fakültesi Türk Dili Bölümü Başkanı Dr. Asil Şengün'ün koordinasyonluğunda yürütülen programın kursiyerleri sertifikalarını, Rektör Yardımcısı Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Eren'in ellerinden aldılar. Katılımın oldukça yüksek olduğu sertifika takdim töreni, 24 Mayıs Perşembe günü saat 15.00'de Kütüphane 1. katta bulunan toplantı ve konferans salonunda gerçekleştirildi.

Törende konuşan Rektör Yardımcısı Mustafa Eren, bu tarz programlara katılımların arttırılarak devam edilmesi gerektiğini, Mütevelli Heyet Başkanlığımızın da dil öğrenimini dil tazminatıyla desteklediğini ifade etti. Program, Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sarsenbek Turtabayev'in teşekkür konuşması ve fotoğraf çekiminin ardından sona erdi.

Üniversitemiz Özbekistanda tanıtıldı

Kazakistan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Özbekistan'ın Semerkand şehrinde, üniversite tanıtım fuarı düzenlendi. "Kazakistan Üniversiteleri Tanıtım Günleri" kapsamında düzenlenen etkinlikte, Ahmet Yesevi Üniversitesi ile beraber 15 Kazak üniversitesi stant açtı.

18-20 Mayıs tarihleri arasında Semerkand Yabancı Diller Üniversitesinde düzenlenen fuara, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nurlan Ajihanov ile Akademik Değişim Bölümü Başkanı Furkat Dadajanov katıldı.

Fuarda bir dizi görüşmeler ve temaslarda bulunan Rektör Yardımcısı Ajihanov, Yabancı Diller Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İlhom Tuhtasinov'u ziyaret etti. Toplantı sonunda iki üniversite arasında iş birliği protokolü imzalandı. Söz konusu iş birliği protokolü ile birlikte akademik değişim programları ve öğrenci değişimi gibi ortak faaliyetler, interaktif kurslar, seminerler, uluslararası konferanslar ve sempozyumların gerçekleştirilmesi konusunda mutabakat sağlandı.

2 gün süren Üniversite Tanıtım Günleri Fuarında, Furkat Dadajanov, üniversite adaylarına Ahmet Yesevi Üniversitesinin imkânlarını ve avantajlarını anlatarak öğrencilerin sorularını yanıtladı.

Ahmet Yesevi Üniversitesinde iftar yemeği

Ahmet Yesevi Üniversitesi Kentav Yerleşkesinde iftar yemeği verildi. Hazırlık Fakültesi Dekanı Doç. Dr. Ahmet Güngör ile Enstitü Müdürü Prof. Dr. Kemalbek Berkinbaev'in organize ettikleri yemeğe, akademisyenler, öğrenciler ve Kentav halkı iştirak etti.

İftar yemeği vesilesiyle davetlilere hitap eden Rektör Yardımcısı Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Eren, Türk, Kazak, Özbek, Kırgız, Türkmen, Uygur kısaca tüm Türk dünyası ile aynı sofrada iftar yapmaktan çok mutlu olduklarını, Ahmet Yesevi Üniversitesi olarak Yesevilik felsefesinde hareket ettiklerini, insana tepeden bakan değil, halka hizmet eden bir üniversite olduklarını ifade etti. Bu kapsamda gerçekleştirilen iftar yemeğin organizasyonunda emeği geçenlere de ayrıca teşekkür etti.

Eren, iki yıllık görev süresince burada çok güzel günler geçirdiğini ifade ederek, Kentav'da ,Türkistan'da, Kazakistan'da ve ata topraklarda bulunmaktan buradaki kardeş halk ile tanışmaktan son derece kıvanç duyduğunu dile getirdi.

Orta Asya kültürünün geleneksel yemeklerinden Türkistan Pilavı ile birlikte geleneksel Kazak mutfağından çeşitli yiyecekler ve içeceklerin ikram edildiği İftar yemeği, Kuran-ı Kerim okunması ve yemek dualarının okunması ile sona erdi.

Üniversitemiz Astana'da tanıtıldı

Uluslararası Öğrenci Hizmetleri Derneği İSSA (International Student Service Association) tarafından Türk Üniversiteleri tanıtım seminerleri düzenlendi.

Üniversite tanıtım günleri etkinlikleri kapsamında, 12-13 Mayıs tarihlerinde Kazkistan'ın Başkenti Astana'da yapılan seminerlerde Ahmet Yesevi Üniversitesi de stant açtı. Etkinliğe, İSSA Başkanı Dursun Aydın, Türk Elçiliği Astana Eğitim Müşaviri Abdülmuttalib Çetin ile çok sayıda öğrenci katıldı.

Katılımcılara hitap eden Eğitim Müşaviri Abdülmuttalib Çetin, Kazakistan ile Türkiye arasında her geçen gün ilişkilerin daha ileri seviyelere taşındığına dikkat çekerek, siyasi, ekonomik ve ticaret alanlarında önemli bir partner konumuna geldiğini ifade etti.

Türkiye'de her alanda olduğu gibi eğitim alanında da önemli çalışmaların yapıldığını ve özellikle yüksek öğrenimde büyük atılımlar gerçekleştirildiğini vurgulayan Çetin, yurt dışından gelen öğrencilere, gerek barınma gerek sosyal ortamlar ve gerekse yaşam merkezleri açısından rahat ve konforlu bir yaşam sunulduğunu açıkladı.

Kazakistan'ın bağımsızlığından sonra gelişen ikili ilişkilerin ilk meyvesi Ahmet Yesevi Üniversitesi olduğuna işaret eden Çetin, yakın zamanda bu üniversiteyi ziyaret ettiğini belirtti. Çetin, "kendini sürekli geliştiren ve yenileyen Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan'da ve Türk Dünyasında rol model bir konuma gelmiştir. Özellikle tıp fakültesi ve hastanesinin örnek çalışmalarıyla bölge halkına üstün hizmet sunmaktadır. Diplomatlar, devlet adamları dahi tedavide bu hastaneyi tercih etmektedir" diye konuştu.

Türkiye'de yüksek öğrenim avantajları ve fırsatları konusunda katılımcılara ayrıntılı bilgi sunan İSSA Başkanı Aydın ise, konuşmalarında derneğin amacı, Türkiye'deki eğitim sitemi, yurtdışında okumanın sebepleri, Türkiye bursları ile Erasmus, Mevlana ve Farabi değişim programları hakkında bilgilendirme sunumunu yaptı.

Ahmet Yesevi Üniversitesi Mesleki Yönlendirme Bölümü Başkanı Uldaray Batırkızı ile Üniversite Personeli Süleyman Doğan seminer süresince tanıtım ve çevri desteği verdiler. Ahmet Yesevi Üniversitesi hakkında üniversite öğrenci adaylarına kapsamlı bilgiler veren Uldaray Batırkızı ile Süleyman Doğan, Üniversitenin imkânlarını ve avantajlarını anlatarak öğrencilerin sorduğu çeşitli soruları yanıtladılar.

Azerbaycan'ın Kuruluşunun 100. Yılı Üniversitemizde coşku ile kutlandı

1917 yılında Çarlık rejiminin yıkılmasının ardından, bağımsızlığını ilan eden kardeş ülke Azerbaycan'ın kuruluşunun yüzüncü yılı münasebetiyle Ahmet Yesevi Üniversitesindeki Azerbaycanlı öğrenciler tarafından Türkistan Yerleşkesi Kültür Merkezinde kutlama etkinliği gerçekleştirildi.

Törende konuşan Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Kutalmış, Azerbaycan'ın bir asra yakın Çarlık yönetiminde kaldığını, 1918'de Rusya'daki iç karışıklıklardan yararlanarak kurulduğunu açıkladı. Bağımsızlığını kazanmasında Osmanlı Devleti'nin büyük destekleri olduğuna dikkat çeken Kutalmış; Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nın son dönemi olmasına, yaşanan çok çetin savaşlarda yüzbinlerce insanını ve topraklarını kaybetmesine rağmen, Gence üzerinden Bakü'ye, Nuri Paşa komutasında bir birlik gönderdiğini, bu birliğin Bakü'yü düşman işgalinden kurtardığını, neticesinde bağımsız Azerbaycan'ın temellerinin atıldığını ve bugün Azerbaycan Cumhuriyeti varsa, bunun temellerinin 1918'de teşkil edildiğini ifade etti.

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin, Doğunun ve Türk Dünyasının ilk bağımsız demokratik cumhuriyeti olduğuna işaret eden Kutalmış, Azerbaycan'da köklü bir medeniyetin oluşturulduğunu, ilk kız mekteplerinin burada kurulduğu, ilk operanın Azerbaycan'da temsil verdiğini ve kısacası insanlığı ilgilendiren daha nice kültürel gelişmelerin Azerbaycan'da yaşandığını ileri sürdü. Azerbaycan'ın yerüstü güzellikleri ve yer altı zenginlikleri bakımından dünyanın eşsiz ülkelerinden biri olduğunu dile getiren Kutalmış, insanlık tarihi var olduğu müddetçe Azerbaycan'ın bağımsız ve güçlü bir devlet olarak yaşamasını temenni etti.

Akabinde konuşan Rektör Yardımcısı Doç. Dr. Bakıcan Muhammetjanov, Türk Cumhuriyetlerinin ortak medeniyetinin Türk dünyasını birbirine yakınlaştırdığını, Ahmet Yesevi Üniversitesinin Türk dünyası üniversitesi özelliği ile Türk gençliğine yüksek öğretim hizmeti sunduğunu, öğrencilerin çok çalışarak ülkelerinde başarılı meslek sahibi olmaları gerektiğini, bu vesile ile Azerbaycan'ın bağımsızlığının 100. yılını kutladığını söyledi. Günün anlam ve önemine dair bir konuşma yapan, Ahmet Yesevi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi Ruslan Dostali, Azerbaycan'ın bağımsızlık sürecini anlatarak geleceğin dünyasında Türk cumhuriyetlerinin belirleyici olacağını dile getirdi. Kutlama töreninde Azeri öğrenciler tarafından şarkılar söylendi, şiirler okundu ve halkoyunları gösterisi yapıldı.

Aydın Sultanhisar'da ''Hoca Ahmet Yesevi'yi Anlamak'' Konferansı

Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız, Aydın›ın Sultanhisar Zafer Ortaokulunda 15 Mayıs 2018 saat 14.00'de düzenlenen ''Hoca Ahmet Yesevi'yi Anlamak'' konferansına konuşmacı olarak katıldı.

Konferansa Aydın Sultanhisar Kaymakamı Turgay Hakan Bilgin, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Öğretim Üyesi Oğuzhan Aydın, Sultanhisar İlçe Milli Eğitim Müdürü Erdinç Güner, öğretmenler ve çok sayıda öğrenci katıldı.

Konferansın açılış konuşmasındaAhmet Yesevi'nin kültürel bir abide olduğundan bahseden Kaymakam Turgay Hakan Bilgin, Ahmed Yesevi'nin eserlerinin çağlar aşan bir etki gücüne haiz olduğunu, günümüze kadar da bu gücünü koruduğundan bahsetti. Ardından ise sözü Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız'a bıraktı.

Prof. Dr. Musa Yıldız, konuşmasının ilk bölümünde Yesevi Hazretleri hakkında genel bilgiler verdi. Prof. Dr. Musa Yıldız, dergâh geleneğinden gelen Yesevi Hazretleri'nin halktan uzak bir âlim olmayıp aksine halkla iç içe olduğunun altını çizdi. Ahmet Yesevi'yi anlamak için manevi değerlerin gözetilmesinin elzem olduğunu belirtip konuşmasında Yesevi Hazretleri'nden kıssalarla zenginleştirdi. Ahmet Yesevi'nin eserleri olan Divan-ı Hikmet ve Fakirname'den hikmetler okuyan Yıldız, Divan-ı Hikmet'in en önemli özelliğinin İslam Dinini oldukça anlaşılır manzum şeklinde olduğunu

belirtti.

Ahmet Yesevi Üniversitesi hakkında önemli bilgiler veren Prof. Dr. Musa Yıldız, üniversitenin Türkiye'nin yurtdışında eğitim veren iki devlet üniversitesinden birisi olduğu hususunu belirtti. Bunun yanında, üniversitenin Türk dünyası ile ilişkilerin güçlenmesi için oldukça önemli bir misyona sahip olduğunu ekledi.

Konferans sonunda Kaymakam Turgay Hakan BilginMütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız'a katılımlarından dolayı teşekkür etti ve plaket takdim etti.

ТАРИХ

БАБАЛАР РУХЫНА ТАҒЗЫМ ЕТЕТІН КҮН

Халқымызда «Өткенді еске алмай, болашақты болжай алмайсың» деген тәмсіл айтылады. 31 мамыр – XX ғасырдың басында талайды сарсаңға салып, қасірет шектірген саяси қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күні. Атаулы күн Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың Жарлығымен 1997 жылдан бастап атап өтіліп келеді.

Бұл күн Қазақстан үшін айрықша мағынаға ие. «Халық жаулары» анықтау бойынша қатаң саясаттың салдарынан қуғын-сүргінге ұшырағандардың өздері ғана емес, олардың жақындары да зардап шекті. Олардың арасында қазақ зиялылары: ғалымдар, мәдениет және саясат саласының қайраткерлері болды. Халықтың қамын жеген ұлт қайраткерлерінен сескенген тоталитарлық билік өкілдері тығырықтан шығар жолды іздеді. 1925 жылы қыркүйекте Қазақстанға басшылық қызметке Ф.Голощекиннің келуі елде орын алып отырған жағдайды одан бетер ушықтырды. Голощекин өзіне қарсы шыққандарды қызметтерінен алып, республикадан қуды, олардың көзін жоюды қолға алды. Саяси қуғын-сүргін Қазақстанда 1928 жылдың ортасынан Алаш қозғалысы қатысқан қайраткерлерді тұтқындаудан басталды. Жалпы, тарихи деректерге қарағанда, 1921-1954 жылдары аралығында КСРО-да «контрреволюциялық» немесе «антисоветтік» деген жаламен 3 миллион 777 мың адам сотталса, олардың 642 мыңы ату жазасына кесілген екен. Сол жылдары нәубетке шарпылмаған, аштық тауқыметін тартпаған қазақ қалған жоқ. Кейбір ауылдар түгелімен жоқ болып кетті. Мұның барлығы сол кездегі кеңестік биліктің тоталитарлық саясатының қолдан жасаған зұлматы еді. Ашаршылықтың алдындағы тіркелу, ұйымдастыру науқандары талай дәуірден бері басқа бағытта жүретін қазақтың шаруашылығын шайқап, тіршілік қалыбын бұзды. Қуғынға қазақ мәдениеті мен әдебиетіне, ғылымына, ағарту саласына еңбегі сіңген интелегенция өкілдері ұшырайды. Қызыл империяның басты мақсаты бас көтерер, көзі ашық, көкірегі ояу азаматтарды қырып салу болатын. Солай етті де.

Бұл күні ұлт зиялылары Ахмет Байтұрсынов, Әлихан Бөкейханов, Сәкен Сейфуллин, Бейімбет Майлин, Ілияс Жансүгіров, Мағжан Жұмабаев, Міржақып Дулатов, Тұрар Рысқұлов, Санжар Асфендияров, Темірбек Жүргенов, Жаһанша, Халел Досмұхамедовтардың есімдері халық жадында. Ардақты Алаш арыстары Сәкен Сейфуллин, Жұмат Шанин, Санжар Асфендияров, Темірбек Жүргенов, Тұрар Рысқұловтың тағы да басқа азаматтардың әйелдері жұбайларына жабылған жаладан жапа шегеді.

Ата-бабаларымыз талай қиын-қыстау заманды бастан өткерді. Өткенге салауат! Дегенмен де өткенімізді бір сәт те болса есімізден шығармасақ игі.

АДАМ ДЕНЕСІНДЕГІ ҒАЖАЙЫПТАР

- Денеміздегі қан тамырлардың қосындысы 96 мың км құрайды. Бұл ұзындық жерді үш рет айналуға жетеді.
- Адамның миы минутына 1000 сөз оқи алады.
- Адамның миы компьютер болғанында секундына 38 катриллион операция жасай алар еді. Күніміздегі ең озық компьютер мұның 1 пайызын да орындай алмайды.
- Қол немесе аяқтың тырнағы түбінен бастап толығымен өсу үшін жарты жыл уақыт өтеді.
- Адам өмір бойы орталама 18 кг тері төгеді.
- Алынған оттегі мен калорияның 20 пайызын адамның миы тұтынады.
- Әр адамның өзіне тән иісі болады. (Тек егіздер ғана бірдей иісті болуы мүмкін.)
- Әр адамның денесінде жарты миллион тер безі болады және бұлар күніне жарты литр тер бөліп шығарады.
- Адамның бойы таңертеңгісін оянғанда түнде жатар кездегімен салыстырғанда шамамен 1 см ұзын болады. Мұның себебі омыртқа арасының түнде босаңсып түрегеп жүргенде жиырылуында.
- Адамның ДНК-сының жартысы бананның ДНК-сына ұқсас келеді.
- Адам денесі әр секундта 25 миллион жаңа жасуша өндіреді.
- Адам өмір бойы 25 мың литр түкірік бөледі.
- Ащы ішектің ұзындығы адамның бойынан төрт есе ұзын.
- Адам ағзасындағы ең қатты зат тіс эмалі.
- Мұрнымыз 50 мың түрлі иісті ажырата алады.

Бүкіл әлемде 1 маусым Балаларды қорғау күні ретінде аталып өтіп, ескі халықаралық мейрамдардың бірінен саналады. Оны өткізу жөнінде шешім 1949 жылдың қараша айында Халықаралық демократиялық әйелдер федерациясының арнайы сессиясында қабылданды.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАЛАЛАР КҮНІ

Алғашқы халықаралық балаларды қорғау күні 1950 жылы өткізілді. БҰҰ аталған бастаманы дер кезінде қолдап, балалардың өмірін, құқығын, денсаулығын қорғауды өз қызметінің басты бағыттарының біріне айналдырды. Балаларды қорғау күні олардың өмірін соғыстан қорғау, денсаулығын сақтау, болашақ ұрпаққа демократиялық негізде білім мен тәрбие беру жөніндегі барша әлемдегі озық пікірлердің тоғысқан арнасы десек, артық айтқандық емес. Дәл осы күні болашақта адамгершілікке, әділдікке, баянды өмірге толы қоғам құру үшін оның негізі – балаларға барлық жағдай жасау керектігі тағы да паш етіледі. БҰҰ-ның жүргізген сауалнамасына жүгінсек, бүгінгі таңда әлемде әрбір оныншы бала үлкендер тарапынан жасалатын зорлық пен зомбылыққа ұшырайды екен.

Әлемде өмірі қатерге толы балалар да баршылық. Ашаларлықтан, соғыс өрті, терактілер балалар ғана емес, үлкендердің де психикасына кері әсерін тигізеді. Бұл – қорғансыз балалардың басына түскен үлкен ауыртпалық екендігі шындық. Жасөспірімдер арасында нашақорлар саны өсуде, олардың жартысынан астамы ішімдік ішуден де кет әрі емес. Осылайша, Балаларды қорғау күні мереке ғана емес, сонымен қатар болашаққа бағдар жасайтын маңызды шараның бірі. Адамзаттың алдында тұрған зор міндет – болашақ ұрпақтың бақытты өмірін қалыптастыру.

ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫП, ЕКІНШІ ЖОҒАРЫ БІЛІМ АЛУДЫҢ ПАЙДАСЫ ҚАНДАЙ?

Түлектерді жан-жақты білікті де білімді етіп даярлау үшін, қазіргі заманғы білім беру жүйесінің іргелі ғылыми базасы жеткілікті, әрі мол. Десе де, жер жүзін жайлап алған ақпараттық және ғаламдану дәуірі қазіргі білім жүйесін жаңартуды, оны жетілдіріп, көптеген жаңа әдістерді қолдануды талап етеді. Міне, оқу орнынан тыс, яғни қашықтықтан екінші жоғары білім беру әдісі жоғарыда аталған жаңаша оқу жүйесін толық қамтиды.

Зерттеушілердің ойынша, қашықтықтан білім алу әдісіне деген көзқарас қашанда әртүрлі. Алайда оның халық арасында барынша қолдау тауып келе жатқанына, көпшілік жұрт оған өте қырағылықпен, әрі сенімсіздікпен қарайтынына қарамастан, оның пайдалы да ыңғайлы жақтары көп екені байқалады.

«Қашықтықтан оқып, екінші жоғары білім алу арзанға түседі. Бұл – бір пайдалы жағы. Екінші пайдасы – жұмыстан қол үзбей жүріп білім алу. Бұл ерекшелігі, әсіресе, қызметтік мансап-дәрежесін өсіргісі келетін, оқу жоспарын уақытында орындап, қызмет бабында алдына қойған мақсаттарын, жоспарларын орындап жүретін мамандарға өте ыңғайлы. Қандай басшы болмасын, ол алдымен қарамағындағы қызметкерлердің кәсіби біліктілігі мен еңбек тәжірибесіне көбірек көңіл бөлетіні белгілі. Сонымен қатар сіздің негізгі мамандығыңызға жақын, әрі ұқсас бірнеше мамандықтар бар, сол мамандықтар бойынша да оқып, екінші жоғары білім алу мүмкіндігі сізге жан-жақты ұқсас мамандықты игеруге және кәсіби біліктілігіңізді арттыруға септігін тигізеді», – деп түсіндіреді зерттеушілер.

Бетті ғаламтор материалдары негізінде дайындаған: А.ИБРАШЕВА

Ясауи университеті
УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ҮНІ
Газет 1995 жылдан шыға бастады
Меншік иесі: Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті
Редакция мекенжайы: 161200, ОҚО, Түркістан қаласы, Б.Саттарханов, 29
Тел: 8 (72533) 6-38-13 (1020)
e-mail a.yassaui@mail.ru

Қоғаммен байланыс бөлімі: Бекжігіт СЕРДӘЛІ aksari@mail.ru
Шығарушы редактор: Жанар БЕЙСЕНБАЕВА zhanar.beis_88@mail.ru
Дизайнер: Асқат КЕҢЕС turantulga@gmail.com

Тілшілер: Эльмира АРТЫҚБАЕВА elmira_artykbaeva@mail.ru
Ғалымжан ТӘЖІБАЕВ galimcan@mail.ru
Жадыра Қожахмет jadira.01.92@mail.ru
Фототілші: Елнұр СЕРДӘЛІ eserdali@mail.ru

Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді және кері қайтарылмайды. Редакцияға жолданған хаттар 1,5 машинкалық беттен аспауы тиіс. Автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді. Кейбір суреттер интернеттен алынды.

Газетті есепке қою туралы
№11180-Г куәлікті 2010 жылғы 4 қазанда Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрлігі берген
«M-PRESS» ЖШС баспа үйінде басылды Шымкент қаласы, Байтұрсынов, 18
Таралымы: 1000 дана
Тапсырыс нөмірі: